

Complexnummer: 512148

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Station "Hemmen-Dodewaard"

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

512149, 512150, 512151

Woonplaats

Dodewaard

Gemeente

Neder-Betuwe

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdoject

Boelenhamsestraat 4, 6669 MN te Dodewaard

Complexomschrijving

Inleiding

Het STATION "Hemmen-Dodewaard" is een complex bestaande uit een STATIONS-GEBOUW met daarin ondergebracht twee woningen, een vrijstaand VOORMALIG TOILET-GEBOUW ten oosten van het stationsgebouw en een vrijstaande (FIETSEN)-BERGING ten westen hiervan. De gebouwen liggen allen ten noorden van de spoorlijn Tiel - Elst en ten zuiden van de Boelenhamsestraat, de oude verbindingsweg tussen de dorpen Dodewaard en Hemmen. Aan de noordzijde van het stationsgebouw loopt een halfverharde verbindingsweg naar de Boelenhamsestraat. Aan weerszijden van deze weg bevinden zich monumentale bomen. Het station is in 1881 - 1882 gebouwd in chaletstijl. Het ontwerp is vrijwel zeker van de architect M.A. van Wadenoyen. In 1914 werd het station uitgebreid met een aanbouw in de vorm van een erker voor de bediening van de beveiligingsinrichtingen. Rond 1945 zijn de wachtkamers verbouwd tot woning. Deze herbestemming tot woning was het gevolg van oorlogshandelingen waardoor het huis van een gezin, gelegen bij de overweg Dalwagen, werd verwoest. In 1973 werd het station opgeheven en gedegradeerd tot een halte aan de spoorlijn "Hemmen-Dodewaard". In die tijd is ook het kantoortje met de daarachter gelegen bagageruimte bij de woning in de voormalige wachtkamers getrokken. Het toiletgebouw is sinds 1983 (?) geheel in gebruik als berging. Het oostelijke deel van de (fietsen)berging was vanouds al berging voor de (westelijke) woning. Tevens bevatte dit gebouw nog een algemene bergplaats, een bergplaats voor lampen en bergplaats voor gereedschap. Het westelijke deel van de berging werd later in gebruik genomen door Van Gend & Loos. Momenteel bevindt zich in dit deel van het gebouw een fietsenberging. Het stationsgebouw is in werkelijkheid groter dan op de ontwerptekening staat weergegeven. Er is echter geen bouwnaad aangetroffen die duidt op een verlenging van het gebouw, zodat mag worden aangenomen dat van het oorspronkelijke ontwerp is afgeweken. Het complex bestaat uit in kruisverband gemetselde,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bruinrode bakstenen gebouwen welke zijn voorzien van versieringen in rode verblendsteen en antracietkleurige (gesmoorde?) baksteen. Zo worden de onder- en bovendorpels van de vensters geaccentueerd door een enkele of dubbele antracietkleurige speklaag en is de afzaat van de voorspringende plint van rode steen en zijn de segmentbogen van rode baksteen of een combinatie van rode en antracietkleurige baksteen. De boogvelden zijn voorzien van rode en antracietkleurige baksteen in siermetselwerk. Alle vensters hebben een hardstenen onderdorpel.

Waardering

Het STATION "Hemmen-Dodewaard" bestaat uit een STATIONSGEBOUW met daarin ondergebracht twee woningen, een VOORMALIG TOILETGEBOUW en een (FIETSEN)-BERGING uit 1881 - 1882 in chaletstijl naar een ontwerp van M.A. van Wadenoyen.

- van architectuurhistorische waarde als gaaf en goed voorbeeld van een complex dat opvalt door esthetische kwaliteiten, gave verhoudingen en een vrijwel gave detaillering in vormgeving en materiaalgebruik, in zowel in- als exterieur. Het complex is van belang als voorbeeld van een functionele en typologische ontwikkeling van het station als bouwtype. Tevens is het complex een goed voorbeeld van het werk van de architect M.A. van Wadenoyen en neemt een belangrijke plaats in binnen de landelijke architectuurgeschiedenis van stationsgebouwen. Het complex is een goed voorbeeld van de chaletstijl.

- van stedenbouwkundige waarde doordat het complex onderdeel is van een historisch gegroeid landschappelijk gebied. Daarin speelt het complex een beeldbepalende rol. Het complex heeft een zeldzaamheidswaarde qua aanleg en relatie met de omgeving. Er is een duidelijk verband tussen het complex en de historische verkaveling van de omgeving. Het complex ligt ten noorden van de spoorlijn Tiel - Elst en ten zuiden van de Boelenhamsestraat, de oude verbindingsweg tussen de dorpen Dodewaard en Hemmen.

- van cultuurhistorische waarde als een complex dat van belang is vanwege zijn specifieke functie : vroeger station, thans halte "Hemmen-Dodewaard". Het complex is van belang vanwege zijn verschijningsvorm, verbonden met een technische ontwikkeling : de spoorwegen.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 512149

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 april 1999
Kadaster deel/nr	82914/152

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>					
Dodewaard	Neder-Betuwe	Gelderland					
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Boelenhamsestraat	4			6669 MN	Dodewaard		
Boelenhamsestraat	8			6669 MN	Dodewaard		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>			
Dodewaard	D			1301			

Omschrijving**

Omschrijving

Het STATIONSGEBOUW heeft een samengestelde plattegrond en bestaat uit twee delen : aan de oostzijde de voormalige wachtkamers evenwijdig aan de spoorlijn met aan de noordzijde een uitgebouwde ingangspartij en aan de westzijde een L-vormige woning met (voormalig) kantoor aan de zuidzijde. In het stationsgebouw zijn twee woningen ondergebracht.

De evenwijdig aan de spoorlijn gelegen gebouwdelen hebben één bouwlaag met zolder en het haaks op de spoorlijn gelegen gebouwdeel heeft twee bouwlagen met zolder. Het oostelijke gebouwdeel is voorzien van een schilddak. Het L-vormige gebouwdeel heeft twee haaks op elkaar staande zadeldaken waarvan één met wolfeinden. De daken zijn overhuivend en gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen. Van oorsprong waren dit gesmoorde en rode Echtse kruis- of Bouletpannen in zig-zagmotief. De kruispannen zijn na 1981 vervangen. Op de nokeinden staat een bewerkte, zinken piron. Dit geldt niet voor het oostelijke gebouwdeel. Hier bevindt zich een rookkanaal.

De VOORGEVEL (noordgevel) van de voormalige wachtkamers wordt visueel gedeeld doordat het linkerdeel van de gevel iets naar voren springt ten opzichte van het overige metselwerk. De gevel bevat drie kruisvensters met enkelruits onderramen en bovenramen voorzien van imitatie glas-in-lood in de vorm van geschilderde "loodstrips".

De ingangspartij ligt te samen met drie gekoppelde en met glas-in-lood bezette rondboogvensters daarboven, in een verdiepte rondboognis. Het gepleisterde boogveld bevat het monogram van het Staatsspoor in art nouveaustijl. De rondboog heeft een sluitsteen van hardsteen. De ingangspartij wordt afgesloten door dubbele getoogde kussenpaneeldeuren met in beide een meerruits

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

glaspaneel. Het lessenaarsdak boven de ingangspartij bevatte in oorsprong een opengewerkt schijnsparant met in ajour uitgezaagde delen. Dit houtwerk is verwijderd waarna een eenvoudige windveer is overgebleven.

De topgevel bevat op de begane grond en op de eerste verdieping in principe een gelijk venster, dat in oorsprong ook een gelijke indeling had. Thans bevat de begane grond een driedelig venster met in het midden een enkele ruit en aan weerszijden zowel een enkelruits onderraam als bovenlicht, het laatste met imitatie glas-in-lood. Het venster op de eerste verdieping verschilt hierin, doordat in het midden de scheiding tussen boven- en onderraam nog aanwezig is en het onderraam een dubbel draairaam bevat. Op de zolderverdieping bevinden zich twee 2-ruits rondboogvensters. De geveltop bevatte in oorsprong een opengewerkt schijnsparant met in ajour uitgezaagde delen. Dit houtwerk is verwijderd waarna een eenvoudige windveer is overgebleven.

Het rechter deel van de voorgevel bevat twee enkelruits keldervensters, aan de buitenzijde voorzien van traliewerk met daarboven een gedeeld 2-ruits venster.

De LINKER ZIJGEVEL (oostgevel) van de voormalige wachtkamers bevat alleen een aanbouw die dienst doet als tochtportaal. De voorgevel van deze aanbouw bevat een niet oorspronkelijke deur. De linker zijgevel bezit twee enkelruits vensters van verschillende grootte.

De linker zijgevel van de ingangspartij bevat twee smalle, verticale enkelruits rondboogvensters.

De linker zijgevel van de woning bevat aan de achterzijde op de begane grond een venster met dubbele, enkelruits draairamen waarboven een halfronde ontlastingsboog. Het dakvlak bevat aan deze zijde een dakkapel, die aan drie zijden van glas is voorzien.

De ACHTERGEVEL bevat rechts vier vierruits vensters in terugliggende nissen, die de gevel verticaal opsplitsen. Ook hier steekt het metselwerk aan de oostzijde iets naar voren ten opzichte van de rest van dit geveldeel. De gevel wordt hier afgesloten door een mastgoot met dakoverstek op korbelen. De dakoverstek is aan de oostzijde afgesloten met hout. In de nissen bevonden zich in oorsprong dubbele deuren, die vanuit de wachtkamers toegang gaven tot de perrons.

De topgevel bevat op de begane grond een na 1914 aangebouwde rechthoekige erker met enkelruits onder- en bovenramen. Hierboven bevindt zich het oorspronkelijke natuurstenen naambord van het station met het opschrift "Hemmen-Dodewaard". Het bord is witgesausd, waardoor de tekst moeilijk leesbaar is. Op de eerste verdieping bevat de gevel twee vensters met gedeeld bovenlicht en openslaande enkelruits onderramen. Op de tweede verdieping bevinden zich twee smalle tweeruits rondboogvensters. De geveltop bevatte in oorsprong een opengewerkt schijnsparant met in ajour uitgezaagde delen. Dit houtwerk is verwijderd, wat rest is een eenvoudige windveer.

Het linker deel van de achtergevel bevat, naast het uitgebouwde toilet, een meerruits venster met ruitverdeling.

De RECHTER ZIJGEVEL van de woning bevat geheel links een dubbel enkelruits venster. De draairichting en hoogte van de ramen is gewijzigd. Rechts is een gemoderniseerde deur met daarboven een rond venster met een meerruits raam voorzien van een roedeverdeling in de vorm van een davidster. In de geveltop bevinden zich twee 2-ruits rondboogvensters. Het overstek van de kap is hier recent verwijderd en de windveer ligt thans nagenoeg in het vlak van de gevel. Het aan de zuidzijde uitgebouwde toilet heeft een enkelruits venster.

De rechter zijgevel van het (voormalige) kantoor bevat links op de begane grond een venster ter plaatse van een oorspronkelijke

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

deurpartij en rechts in oorsprong drie 3-ruits vensters. De linker twee zijn vervangen door één deurpartij met flankerend raam. Op de eerste verdieping is een 3-ruits venster en in het dakvlak bevindt zich een vermoedelijk niet originele driehoekige 2-ruits dakkapel.

In het INTERIEUR van de westelijke woning bevindt zich nog de oorspronkelijke trap met gietijzeren balusters. Verder zijn de paneeldeuren nog aanwezig evenals tenminste drie stucplafonds. Deze plafonds hebben een cirkelvormig middenornament voorzien van een achtpuntige ster.

In de voormalige wachtkamer van de 3de klasse moet zich volgens de bewoonster achter het behang nog een muurschildering bevinden.

Waardering

STATIONSGEBOUW met daarin ondergebracht twee woningen als onderdeel van het complex van gebouwen die het station "Hemmen-Dodewaard" vormen. Het gebouw stamt uit 1881 - 1882 en is gebouwd in chaletstijl naar een ontwerp van M.A. van Wadenoyen.

- van architectuurhistorische waarde als gaaf en goed voorbeeld van een gebouw dat opvalt door esthetische kwaliteiten, gave verhoudingen en een vrijwel gave detaillering in vormgeving en materiaalgebruik, in zowel in- als exterieur. Tevens is het gebouw een goed voorbeeld van het werk van de architect M.A. van Wadenoyen en neemt een belangrijke plaats in binnen de landelijke architectuurgeschiedenis van stationsgebouwen. Het gebouw heeft duidelijke kenmerken van de chaletstijl.

- van stedenbouwkundige waarde doordat het gebouw een wezenlijk onderdeel is van een complex. Het gebouw heeft een zeldzaamheidswaarde qua aanleg en relatie met de omgeving. Ook is er een duidelijk verband tussen het gebouw en de historische verkaveling van de omgeving.

- van cultuurhistorische waarde als wezenlijk onderdeel van een complex dat van belang is vanwege zijn specifieke functie : vroeger station, thans halte "Hemmen-Dodewaard". Het gebouw als wezenlijk onderdeel van een complex dat van belang is vanwege zijn verschijningsvorm, verbonden met een technische ontwikkeling : de spoorwegen.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Transport

Functie

Stationsgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 512150

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 april 1999
Kadaster deel/nr	82914/121

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Dodewaard	Neder-Betuwe	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
BY Boelenhamsestraat 4, Dodewaard	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dodewaard	D			1815

*Omschrijving***

Omschrijving

De vrijstaande (FIETSEN)BERGING heeft een rechthoekig grondplan en is opgetrokken uit in kruisverband gemetselde bakstenen. Het gebouw heeft één bouwlaag en wordt afgesloten door een schilddak gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen. De snijlijnen der dakschilden worden bedekt met lood. Aan het dak zijn zinken mastgoten bevestigd die het henelwater verder afvoeren via kunststof hemelwaterafvoeren. Onder de ramen bevinden zich hardstenen, lichtgrijs geschilderde lekdorpels. De gevels gaan door middel van een afzaat over in een vooruitspringende plint. In de gevels zijn twee enkele antracietkleurige speklagen aanwezig ter hoogte van de boven- en onderzijde van de bovenlichten boven de deuren.

De VOORGEVEL (noordgevel) bevat links een deuropening onder een steens segmentboog die is samengesteld uit orangerode bakstenen met een originele opgeklampte, groen geschilderde deur met smeedijzeren hang- en sluitwerk (deurklink is niet origineel) en een gietijzeren bovenlicht dat twee meerruits ramen met een roedeverdeling in ruitverband bevat. Het boogveld onder de segmentboog is bezet met het centrelis-motief. Tussen deur en bovenlicht bevindt zich een hardstenen, lichtgrijs geschilderde dorpel. Onder de deur is een hardstenen dorpel aanwezig. Rechts in de gevel bevinden zich twee drieruits vensters (vermoedelijk op de plaats van twee dichtgemetselde toegangen). In het metselwerk bevinden zich smeedijzeren ringen waaraan de paarden konden worden vastgezet.

De LINKER ZIJGEVEL (oostgevel) bevat links een deuropening met een originele opgeklampte, groen geschilderde deur met smeedijzeren hangwerk en een gietijzeren bovenlicht, onder een steens segmentboog die is samengesteld uit orangerode bakstenen, dat twee meerruits ramen met een roedeverdeling in ruitverband bevat. Rechts bevindt zich een gedeeld venster met dezelfde raamindeling. Deze vensteropening wordt op gelijke wijze afgesloten als het bovenlicht. De boogvelden onder de segmentbogen zijn

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bezet met het centrelis-motief.

De ACHTERGEVEL (zuidgevel) bevat links een toegang tot de fietsenberging met een donkergroen geschilderde schuifdeur en een houten ontlastingsbalk in een witte kleur. Rechts bevinden zich twee drieruitsvensters zoals ook aanwezig in de voorgevel.

De RECHTER ZIJGEVEL (westgevel) bevat twee drieruitsvensters zoals ook aanwezig in de voorgevel.

Het INTERIEUR is in de loop der tijd aangepast aan de eisen die door de gebruikers werden gesteld.

Waardering

Vrijstaande (FIETSEN)BERGING die onderdeel uitmaakt van het complex van gebouwen die het station "Hemmen-Dodewaard" vormen. Het gebouw stamt uit 1881 - 1882 en is gebouwd in chaletstijl naar een ontwerp van M.A. van Wadenoyen.

- van architectuurhistorische waarde als gaaf en goed voorbeeld van een gebouw dat opvalt door esthetische kwaliteiten, gave verhoudingen en een vrijwel gave detaillering in vormgeving en materiaalgebruik, in zowel in- als exterieur. Tevens is het gebouw een goed voorbeeld van het werk van de architect M.A. van Wadenoyen en neemt een belangrijke plaats in binnen de landelijke architectuurgeschiedenis van stationsgebouwen.

- van stedenbouwkundige waarde doordat het gebouw onderdeel is van een complex. Het gebouw heeft een zeldzaamheidswaarde qua aanleg en relatie met de omgeving. Ook is er een duidelijk verband tussen het gebouw en de historische verkaveling van de omgeving.

- van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een complex dat van belang is vanwege zijn specifieke functie : vroeger station, thans halte "Hemmen-Dodewaard". Het gebouw als onderdeel van een complex dat van belang is vanwege zijn verschijningsvorm, verbonden met een technische ontwikkeling: de spoorwegen.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Transport

Functie

Perrongebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 512151

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 april 1999
Kadaster deel/nr	82914/125

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Dodewaard	Neder-Betuwe	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
BY Boelenhamsestraat 4, Dodewaard	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartemen aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dodewaard	D			1301

*Omschrijving***

Omschrijving

Het vrijstaande, VOORMALIG TOILETGEBOUW bevindt zich ten oosten van het stationsgebouw en doet momenteel dienst als berging. Het gebouw heeft een nagenoeg vierkant grondplan en is opgetrokken uit in kruisverband gemetselde bakstenen. Het gebouw heeft één bouwlaag onder een tentdak gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen. De punt van het tentdak is opgelicht om ruimte te maken voor de ontluchting, die aan alle zijden bestaat uit drie vakken met schuin geplaatste schotjes.

De VOORGEVEL (noordgevel : dit is, analoog aan de beschrijving van het stationsgebouw, de gevel gekeerd naar de Boelenhamsestraat) bevat twee vensters, waarvan het rechter is gemoderniseerd. Het linker venster is van gietijzer en bevat twee meerruits ramen met een roedeverdeling in ruitverband. Het boogveld onder de segmentboog is bezet met het centrelis-motief. Het dakschild aan de voorzijde wordt doorbroken door een rookkanaal.

De LINKER ZIJGEVEL (oostgevel) bevat rechts een originele opgeklampte deur met smeedijzeren hangwerk en een gietijzeren bovenlicht, dat twee meerruits ramen met een roedeverdeling in ruitverband bevat. Het venster links is eveneens van gietijzer. Hier is de roedeverdeling verwijderd. De boogvelden onder de segmentboog zijn bezet met het centrelis-motief.

De ACHTERGEVEL bevat een dichtgezette toegang met daar een gietijzeren bovenlicht, waarvan de roedeverdeling is verwijderd. Het boogveld onder de segmentboog is bezet met het centrelis-motief.

De RECHTER ZIJGEVEL bevat twee toegangen. De deur van de rechter toegang is gemoderniseerd, de linker deur bevat twee glaspanelen. De roedeverdeling van de gietijzeren bovenlichten is verwijderd. De boogvelden onder de segmentboog zijn bezet met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het centrelis-motief.

Waardering

Vrijstaand, VOORMALIG TOILETGEBOUW dat nu dienst doet als berging. Het gebouwtje stamt uit 1881 - 1882 en is gebouwd in chaletstijl naar een ontwerp van M.A. van Wadenoyen.

- van architectuurhistorische waarde als gaaf en goed voorbeeld van een gebouwtje dat opvalt door esthetische kwaliteiten, gave verhoudingen en een vrijwel gave detaillering in vormgeving en materiaalgebruik, in zowel in- als exterieur. Tevens is het gebouwtje een goed voorbeeld van het werk van de architect M.A. van Wadenoyen en neemt een belangrijke plaats in binnen de landelijke architectuurgeschiedenis van stationsgebouwen. Het gebouwtje heeft kenmerken van de chaletstijl.

- van stedenbouwkundige waarde doordat het gebouwtje onderdeel is van een complex. Het gebouw heeft een zeldzaamheidswaarde qua aanleg en relatie met de omgeving. Ook is er een duidelijk verband tussen het gebouwtje en de historische verkaveling van de omgeving.

- van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een complex dat van belang is vanwege zijn specifieke functie: vroeger station, thans halte "Hemmen-Dodewaard". Het gebouwtje is een onderdeel van een complex dat van belang is vanwege zijn verschijningsvorm, verbonden met een technische ontwikkeling: de spoorwegen.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Transport

Transport

Functie

Perrongebouw

Perrongebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument